

ความสำคัญของจิตวิทยาต่อวิชาชีพครู

นำเสนอเมื่อ : 16 พ.ค. 2552

ความสำคัญของจิตวิทยาต่อวิชาชีพครู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เขียน วันทนียตระกูล

การเป็นครูนั้น ไม่เพียงแต่จะต้องมีความรู้ทางวิชาการเพื่อจะสอนนักเรียนเท่านั้น แต่ครูยังจะต้องเป็นผู้ช่วยนักเรียนให้พัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมด้วย ดังนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่ให้ความอบอุ่นแก่นักเรียน เพื่อนักเรียนจะได้มีความเชื่อและไว้วางใจครู พร้อมทั้งจะเข้าพบครูเวลาที่มีปัญหา นอกจากนี้ครูจะต้องเป็นต้นฉบับที่ดีแก่นักเรียน ถ้าหากจะถามนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถม จนถึงนิสิตนักศึกษาชั้นมหาวิทยาลัย ว่ามีใครบ้างในชีวิตของนักเรียนที่นักเรียนยึดถือเป็นต้นฉบับ นักเรียนส่วนมากจะมีครูอย่างน้อยหนึ่งคนยึดถือเป็นต้นฉบับหรือตัวแบบและนักเรียนจะยอมรับคำนิยมและอุดมการณ์ของครู เพื่อเป็นหลักของชีวิต อิทธิพลของครูที่นักเรียนยึดถือเป็นต้นฉบับจะติดตามไปตลอดชีวิต

มีผู้กล่าวว่า ครูเปรียบเสมือนศิลปินที่ปั้นรูป เพราะครูทุกคนมีส่วนในการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน แต่ผลงานของครูไม่เหมือนกับปฏิมากรที่ผลงานแต่ละชิ้นสำเร็จก็เห็นผลงาน อาจจะตั้งให้ชมได้ หรือถ้าไม่ชอบอาจจะแก้ไขเพิ่มเติมได้ ส่วนครูนั้นจะต้องรอจนนักเรียนกลับมาบอกครูว่าครูได้ช่วยเขาอย่างไร หรือมีอิทธิพลต่อชีวิตเขาอย่างไร และบางครั้งการรอก็เป็น การเสียเวลาเปล่าเพราะแม้ว่านักเรียนบางคนจะคิดถึงคุณดีของครู แต่ก็คิดอยู่ในใจไม่แสดงออก จึงทำให้คนทั่วไปรู้สึกว่าคุณครูเหมือนเรื่องจางที่มีหน้าที่ส่งคนข้ามฟากเท่านั้น ซึ่งเป็นเครื่องชี้ถึงทัศนคติทางลบที่มีต่ออาชีพครูจึงมีส่วนทำให้คนบางคนตัดสินใจเลือกอาชีพครูเป็นอาชีพสุดท้าย

นิสิตและนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาที่จะเป็นครู เมื่อเรียนจบแล้วอาจจะไม่เป็นครู ถ้าหากมีอาชีพอื่นให้เลือก ดังนั้นอาชีพครูจึงประกอบด้วยคน 2 ประเภท คือผู้ที่รักอาชีพครู และต้องการเป็นครูจริงๆ และผู้ที่ต้องเป็นครูด้วยความจำใจ ครูประเภทนี้บางคนได้พบว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีรางวัลทางใจที่ได้ช่วยเหลือนักเรียนให้เรียนรู้อะไรหรือเปลี่ยนพฤติกรรม ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและบุคลิกภาพ จึงทำให้รู้สึกว่าการเลือกอาชีพที่ถูกต้องแล้ว แต่ครูบางคนมีความรู้สึกว่าตนเลือกอาชีพผิดและต้องทนอยู่เพราะอยากมีงานทำและอยากมีเงินใช้แต่ไม่มีความสุข ครูประเภทนี้มีอันตรธานเปรียบเสมือนฆาตกรฆาตนักเรียนทางด้านจิตใจอย่างเลือดเย็น ทำให้เด็กมีความรู้สึกต่ำต้อย และคิดว่าชีวิตของตนไม่มีค่า เป็นบุคคลที่ไม่มีประโยชน์ ไม่มีความสามารถและอาจจะต้องออกจากโรงเรียนด้วยการเรียนไม่สำเร็จ มีชีวิตที่ประสบแต่ความผิดหวัง ไม่สามารถที่จะมีชีวิตที่ก้าวหน้าได้ โดยครูเองก็ไม่ทราบ ดังเช่นกรณีของเด็กชายคนหนึ่ง สมมติชื่อว่าเป็นเด็กชายแดง

เด็กชายแดง เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รู้สึกว่าชีวิตน่าเบื่อหน่ายเพราะตนเองเรียนไม่ดีแม้ว่าจะพยายามก็ได้แต่เพียงคะแนนพอมานเท่านั้น ผู้ปกครองได้พาแดงไปพบนักจิตวิทยา เพื่อจะหาทางช่วยเหลือเด็กชายแดงให้เรียนดีขึ้น นักจิตวิทยาได้บอกว่าคุณพ่อคุณแม่จะช่วยเหลือ แต่ก่อนอื่นอยากจะให้บอกเหตุผลว่าทำไมจึงเรียนไม่ดี แแดงตอบว่า ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร ที่เรียนไม่ดีคงเป็นเพราะโรงเรียน นักจิตวิทยาถามต่อไปว่า ทำไมจึงคิดว่าตนเองไม่เรียนดีเพราะถ้าโรงเรียนดีคงจะสอบตกไปนานแล้วแดงเล่าให้นักจิตวิทยาฟังว่า ตนเองเริ่มเรียนหนังสือไม่คอยดี ตอนอยู่ประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านหนังสือไม่ได้ ครูก็ให้เรียนพิเศษตอนเย็นกับครูทุกวันเป็นเวลาหลายสัปดาห์ ครั้งหนึ่งครูพูดด้วยความไม่พอใจว่า “ฉันสอนเธอไม่ได้แล้วแดง เธอโง่เกินกว่าที่ฉันคาด” แแดงเล่าว่า คำพูดของครูติดอยู่ในสมองของเขามาตลอด และทำให้คิดว่าเขาคงจะโง่จริงๆ เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าคำพูดของครูเพียงประโยคเดียว เป็นเสมือนดาบของเพชรฆาตที่ฟาดฟันลงไปกลางดวงใจเด็ก ทำให้เกิดแผลที่รักษาไม่หาย ถ้าหากครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของเด็กชายแดงทราบหลักทางจิตวิทยาก็คงจะไม่พูดกับแดงเช่นนั้น และถ้าครูทราบหลักการสอนที่ดี ครูก็คงจะช่วยเหลือเด็กชายแดงได้ เช่นครูอาจจะเลือกหนังสือที่ไม่ยากเกินไปให้อ่าน เมื่อเด็กอ่านได้ก็จะมีการกำลังใจ แล้วครูก็จะเพิ่มความยากขึ้นตามลำดับ และครูควรจะบอกเด็กชายแดงว่า “ครูรู้ว่าเธออ่านได้ แต่หนังสืออาจจะยากเกินไปสำหรับเธอ” แล้วเปลี่ยนหนังสือทำให้เด็กมีสัมฤทธิ์ผลเป็นขั้นๆ เด็กก็จะไม่มีปัญหาในการเรียน เด็กก็จะมีคามภูมิใจว่าตนประสบความสำเร็จได้ เรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า เด็กไม่ชอบวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์

ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือสังคมศาสตร์ อาจจะเนื่องมาจากทัศนคติทางลบต่อวิชา แต่ละวิชา
ซึ่งเป็นผลมาจากการมีครูสอนไม่ดี ไม่เข้าใจหลักจิตวิทยาที่จะช่วยนักเรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลตามศักยภาพของแต่ละบุคคล